

Список використаних джерел

1. Політико-ідеологічні орієнтації громадян України в умовах російської агресії. Розділ 1. Політичні цінності та політико-ідеологічні орієнтації громадян України в період російської агресії: стан і напрями змін. *Національна безпека і оборона*. 2022. №3-4 (189-190). С. 4-49.
8. Про волонтерську діяльність: Закон України № 3236-VI від 19 квітня 2011 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 42, ст. 435. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text> (дата звернення 03.01.2024 р.).
2. Волонтерські організації, які зараз працюють в Україні. Як їм допомогти? *Finance.ua*. 16.02.2024. URL: <https://finance.ua/ua/saving/volonterskie-organizacii-v-ukraine>
3. Маленькі донати для великої Перемоги. *Ukrainer*. 23.6.2022. URL: <https://www.ukrainer.net/mali-donaty-syla/> (дата звернення 03.01.2024 р.).
4. Духневич В. Соціально- та політико-психологічні наслідки впливу широкомасштабної російської агресії на українське суспільство. *Національна безпека і оборона*. 2022. №3-4 (189-190). С. 103-107.

Мельник Людмила Миколаївна

Кандидат політичних наук, доцент, завідувач кафедри філософських та політичних наук соціально-гуманітарного факультету.
Білоцерківський національний аграрний університет
ORCID: 0000-0002-1299-5610

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ПРОТИДІЇ У ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

Починаючи із 2000 років російська пропаганда активно поширювалася не лише в російському та українському суспільствах, а й по всьому світу, в основному через російську культуру. Проте, якщо до 2013 року ніяких дій з боку української влади щодо протидії роспропаганди не приймалося, то починаючи із анексії Криму було прийнято ряд заходів. Зокрема, це заборона у 2015 році Верховною Радою трансляцію фільмів і серіалів, які були створені в Російській Федерації після 1991 року. Підкреслимо, що ще восени 2014 року російського контенту в етері українських телеканалів було стільки ж, скільки українського – 41%. Згідно з моніторингом спільноти «Бойкот російського кіно», канал «Україна» показував 87% російського продукту, НТН – 71%, «Інтер» – 67% [1].

На жаль, міжнародна дипломатія, вчасно не надала належної оцінки пропагандистській машині Росії і це спричинило пробудження кровожерливого

«ведмедя» із шовіністичними настроями. І, як наслідок, вдалого ведення інформаційної війни Російською Федерацією за принципом «чим нахабніше брехня, тим більше вірять», український Крим та частина Донбасу було загарбано Кремлем. Зазначимо, що населення Криму свято вірило в неіснуючих пропагандистських фашистів, про яких розказували «говорящі голови» із російських телепередач в Україні. Відтак, Україна протистоїть не лише на фронті, а й інформаційній війні РФ. Російсько-українська війна змусила дивитися по-іншому на зміст і роль культури у розвитку суспільства. Сьогодні ми розуміємо як ніколи важливість культури і науки.

У останні десятиріччя з'явилися численні дослідження вітчизняних науковців, які переосмислюють політику Російської Федерації щодо України, викривають і спростовують дезінформацію Кремля та вказують на важливість національної культури у боротьбі з ворогом. Серед них це роботи О. Власюк, В. Даниленко, Л. Брюховецька, І. Патриляк, О. Палій, Л. Мельник та багато інших.

Підкреслимо, що розробники політтехнології «Рускій мір» саме культурі надають великого значення у просуванні згаданої ідеології. Так, на переконання Ю. Островського, геокультурний підхід є альтернативою геополітичному підходу. Російський інтелектуал заявляє, що сучасні нації являють собою спільності людей, в яких об'єднуюча основа – це спільні культура та мова, в не спільна територія. «Саме російська мова та російськомовна російська чи радянська культура разом з історичною пам'яттю об'єднують і конструюють цей світ», – зазначає російський історик В. Тишков у статті «Руській мір: зміст і стратегії» [2].

Кремлівська пропагандистська машина постійно просувала через російську культуру українофобські наративи, тим самим готуючи російське суспільство і світ до війни. Зокрема найпопулярніша платформа - це був російський кінематограф, який кишив антиукраїнськими настороями. Варто згадати, фільми 2000-чних – це Бандитський Петербург (2000), «Далекобійники» (2001), «Кадети» (2007), «Свати» (2008), «Моя прекрасна няня», «Брат-2» (2000), «Солдати» (2004), «Спецназ» (2002), «Ми з майбутнього-2» (2010) та багато інших. Щодо сучасних пропагандистських фільмам, які виправдовують війну у березні 2022 року ютуб заборонив російським державним медіа RT і Sputnik доступ до своєї платформи — спершу в Європейському Союзі, а згодом в усьому світі, заблокувавши канали кремлівської пропагандистської машини. Не зважаючи на це, на жаль, як вказує моніторингова організація NewsGuard виявлено на ютубі понад 250 завантажень документальних фільмів RT про війну в Україні на понад 100 ютуб-каналах із понад пів мільйона переглядів разом [3].

Найбільшого резонансу набрала стаття гаранта російської Конституції,

що з'явилася у липні 2021 р. під назвою «Про історичну єдність росіян та українців». Путінська стаття містить короткий виклад історії двох різних народів – українців і росіян та сучасний на 2021 рік відносин між двома державами. Путін виступає в статті як пропагандист ідеї триєдності російського народу. Виходячи із російської брехні, сучасна Україна нібито не має самобутньої культури і є витвором радянської епохи.

Кремлівські пропагандисти всіляко зображують українську культуру як апендикс від «великої руской». Виходячи із такого наратива, оскільки немає власної культури, то й нема України. Росія завжди намагалася привласнити собі надбання української культури. Проте, закономірно, що історична брехня завжди викривається. Серед найменш чисельного списку, який намагалися привласнити собі росіяни – це М. Гоголь, І. Пулюй, Г. Сковорода. Щодо Г. Сковороди слушно заявив В. Зеленський у вечірньому зверненні до українців: «Відвідав сьогодні Переяслав Київської області. Місця, де жив і навчав Сковорода. Було б смішно, якби не було гірко, що окупанти намагаються вкрасти в Україні й цього українця. Щось там розказують, ніби й Сковорода – їхній. Але ж ми знаємо, що їм його не спіймати. Як ніколи не спіймати, не зупинити, не зламати й не полонити Україну» [4]. Погоджуємося з думкою культуролога С. Палаша про те, що «війна, яку ми бачимо сьогодні в Україні, є в першу чергу війною культур. У протистоянні зійшлися західна культура в особі України і традиційна російська культура в особі РФ. Пропоную розглянути ключові властивості обох культур і зрозуміти, як виник цей конфлікт, як розпочалася його поточна активна фаза, що відбувається зараз і що на нас може чекати в найближчому майбутньому» [5].

Тому сьогодні важливо для кожного українця не лише вивчати, а й популяризувати українську культуру в світі. В той час, коли ворог вкидає шаленні кошти в культурну пропаганду, саме самобутня українська культура служить засобом протидії інформаційній війні. Національна культура сприяє почуттю ідентичності української нації, єдності та гордості. Знання, шанування та розвиток культурних традицій, звичаїв і цінностей допомагає суспільству запобігти поширенню шкідливих російських наративів.

Список використаних джерел

1. Горлач Д. Ви нам не брат-2: російський контент витісняють з українського ефіру. URL: <https://medialab.online/news/vy-nam-ne-brat-2-rosijs-ky-j-kontent-vy-tisnyayut-z-ukrayins-kogo-efiru/> (дата звернення 03.01.2024 р.).
2. Мельник Л. М. «Руській мір» - основні концептуальні положення. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/661> (дата звернення 03.01.2024 р.).
3. Інтернет газета «Опора» від 22 лютого 2023. URL: https://www.oporaua.org/polit_ad/rosiiski-propagandistski-filmi-iaki-vipravdovuiut-

viinu-vse-shche-poshiriuiutsia-na-iutubi-24568 (дата звернення 03.01.2024 р.).

4. Відеозвернення Володимира Зеленського наприкінці 282-го дня повномасштабної війни. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xf-Ge49hBWM>

5. Палаш С. Війна культур. URL: https://lb.ua/blog/serhiy_palash/508153_kulturna_viyna.html (дата звернення 03.01.2024 р.).

Проноза Інна Іванівна

Кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук і права.

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»

ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗМІНИ ПОЛІТИЧНОЇ АГЕНДИ ТА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СВІДОМОСТІ

У сучасному світі, де політичні процеси стають все більш складними та динамічними, розуміння ролі політичних комунікацій стає надзвичайно важливим завданням для політологів, громадських діячів та суспільства в цілому. Незаперечною є актуальність дослідження впливу політичних комунікацій на формування суспільної свідомості та зміну політичної агенди.

Сучасне інформаційне суспільство характеризується надмірною кількістю інформації та її швидким поширенням, що робить політичні комунікації особливо важливим інструментом для політичних лідерів, партій, громадських організацій та активістів. Відмінною рисою цього процесу є не тільки зміна способу сприйняття політичних подій, але й зміна самих цих подій під впливом комунікаційних стратегій.

Дослідження впливу політичних комунікацій на формування громадянської свідомості та зміну політичної агенди є важливим як для теоретичної, так і для практичної політології. Воно допомагає розкрити складні взаємозв'язки між політичною системою та громадянами, а також зрозуміти, які фактори впливають на політичні процеси та розвиток суспільства в цілому.

У світлі цього ставимо за мету дослідити різноманітні аспекти впливу політичних комунікацій на сучасну політичну агенду та громадянську свідомість. Розуміння цих процесів необхідно для розвитку ефективних політичних стратегій та підвищення рівня демократії та громадянського участі у суспільному житті.

Політична агенда, яка визначає набір проблем, що стають актуальними для обговорення та розгляду в політичному житті суспільства, формується впливом різних факторів. Один з найважливіших з цих факторів - це політичні комунікації.